

თავი 2

მრავალფეროვნება და პლურალიზმი

დაწყებითი საფეხური

ევროპა ჩემი სახლია

2.1 რას წარმოადგენს ევროპა?

რა ვიცი ევროპისა და იმ ადგილის შესახებ, სადაც მე ვცხოვრობ

2.2 ევროპა ჩემი სახლია (ფიზიკური რუკა I)

ევროპის ქვეყნები

2.3 ევროპა ჩემი სახლია (ფიზიკური რუკა II)

ევროპის მდინარეები, მთები და რელიეფი

2.4 ევროპელები ერთმანეთისაგან განსხვავებულნი და თანასწორნი არიან

რა გვაქვს საერთო და რით განვსხვავდებით

თავი 2: ძირითადი ცნება - „მრავალფეროვნება და პლურალიზმი“ (დაწყებითი საფეხურისათვის)

ინფორმაცია მასწავლებლებისათვის: რა ევროპული ელემენტები ფიგურირებს მოსწავლეების ყოველდღიურ ცხოვრებაში?

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის დაწყებით საფეხურზე მოსწავლეებს დროსა და სივრცის კავშირზე მოზრდილებისაგან განსხვავებული წარმოდგენა აქვთ. აქედან გამომდინარე, დაწყებით საფეხურზე, ევროპის თემაზე საუბრისას, საჭიროა ასაკობრივი ჯგუფისათვის საინტერესო და გასაგები საკითხების შერჩევა, რომელზეც შესაძლებელი იქნება ევროპული სწავლების კონცეფციის აგება. სივრცისა და ურთიერთობების ცნებები ამ ასაკობრივ ჯგუფში სხვაგვარად აღიქმება. მასწავლებელმა უნდა გაითვალისწინოს ის ცოდნა, რომელსაც მოსწავლეები ფლობენ ევროპის შესახებ, მათი დამოკიდებულებები ევროპის მიმართ და მათი ინტერესი, აგრეთვე, ის გზები და არხები, რომელთა საშუალებითაც ამ ასაკის მოსწავლეები იღებენ ინფორმაციას. როგორ უნდა ისწავლოს დაწყებითი კლასის მოსწავლემ ევროპის შესახებ? აქვე უნდა გავითვალისწინოთ დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლებისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების ერთ-ერთი საკვანძო კითხვა, რომელიც ევროპას უკავშირდება: რას ნიშნავს იყო ევროპელი? დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლება და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლება არ შეიცავს ეროვნულ კონცეფციას. იგი სხვადასხვა გარემოში - როგორცაა ოჯახი, სამეზობლო, კლასი, სკოლა, რეგიონი, ქვეყანა და ევროპა - ადამიანთა თანაცხოვრების კონცეფციაა.

მოსწავლეთა რეალურ ყოფას თუ გადავხედავთ, დავრწმუნდებით, რომ თანამედროვე მოზარდები საერთაშორისო და, მაშასადამე, ევროპულ გარემოში იზრდებიან. დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებს ყოველდღიურად უწევთ ურთიერთობა განსხვავებული ეროვნების ადამიანებთან, განსხვავებულ კულტურებთან და ესმით განსხვავებულ ენაზე საუბარი სხვადასხვა გარემოში:

- ისინი ცხოვრობენ და იზრდებიან სხვადასხვა ეროვნებისა და კულტურის მატარებელი ბავშვების გვერდით (საბავშვო ბაღებში, სკოლებში, საცხოვრებელ ტერიტორიებზე);
- ისინი მოიხმარენ საერთაშორისო პროდუქციას;
- მოსწავლეების მიერ გამოყენებული მედია თუ სხვა საშუალებები აწვდის მათ ინფორმაციას ევროპისა და მსოფლიოს შესახებ (წიგნები, ჟურნალები, ტელევიზია, CD დისკები, ინტერნეტი, და სხვ.); და
- ისინი სხვადასხვა ქვეყნებში მოგზაურობენ.

მოზარდთა უმეტესობისათვის ამ კონტექსტთა უმრავლესობა ჩვეული და თავისთავადი მოვლენაა ადრეული ასაკიდან და მათი აღქმა გაუცნობიერებლად ხდება. მაგალითად, მოზარდები საკვებ პროდუქტებს, როგორცაა მაკარონი, პიცა ან კრუსანნი, არ ასხვავებენ მათი წარმოშობის მიხედვით, ვინაიდან ისინი თავად არ შესწრებიან ევროპაში სამომხმარებლო საქონლის დამკვიდრების ხანგრძლივსა და ნელ პროცესს. ამავდროულად, მედიის საშუალებით მუდმივად ვრცელდება სტერეოტიპები და გამარტივებული წარმოდგენები ჩვენი კონტინენტის სხვადასხვა ნაწილის შესახებ. მოზარდებისათვის სწორედ ეს სტერეოტიპები შეიძლება იქცეს ევროპის შესახებ „ცოდნის“ პირველწყაროდ, რომელიც, ერთგვარად „დამკვიდრებულ“ იქნა კიდეც. რეალურად კი ეს მხოლოდ პიროვნულ შეხედულებებსა და სუბიექტურ მოსაზრებებს წარმოადგენს, და არა ცოდნას.

ამგვარად, დაწყებითი კლასების მოსწავლეები არ უნდა განვიხილოთ, როგორც *tabula rasa*, ე.ი. როგორც სუფთა ფურცელი, როდესაც მათთან ევროპის შესახებ საუბარს ვიწყებთ. ევროპის შესახებ სწავლება, ამ ეტაპზე, გულისხმობს იმ ცოდნის დახარისხებას, სისტემაში მოყვანას, გაფართოებასა და ხორცშესხმას, რომელსაც მოსწავლეები ფლობენ. სწავლება და სწავლა, აქედან გამომდინარე, უნდა ითვალისწინებდეს არსებულ სტერეოტიპებს, ცრუ შეხედულებებსა და მოსაზრებებს და მიმართული უნდა იყოს მოსწავლეებისათვის მრავალკულტურული,

მრავალენოვანი და თავისთავად მრავალფეროვანი, მაგრამ თანასწორი ევროპული საზოგადოების შესახებ სწორი ინფორმაციის მიწოდებაზე.

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის საბაზო საფეხურისაგან განსხვავებით, ევროპის შესახებ სწავლება და სწავლა, დაწყებით საფეხურზე, საჭიროებს აქტიურ მონაწილეობასა და ჩართულობას. სწავლება უნდა მოიცავდეს ძალიან ღია მიდგომას, რომელიც ორ დისციპლინურ განზომილებას მოიცავს - ობიექტურ-ნეიტრალურსა და იდეალურს - და რომელიც იყენებს კონკრეტულ მაგალითებს მოსწავლეების ყოველდღიური ცხოვრებიდან. ამ ასაკობრივი ჯგუფისათვის, რეალური კომუნიკაცია და მეგობრობა სწავლებასა და სწავლის ძირითად დიდაქტიკურ განზომილებებს წარმოადგენს. როდესაც მოსწავლეთა ჯგუფში წარმოდგენილია ემიგრანტთა ოჯახებიდან გამოსული ბავშვები, ეს შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას ევროპისა და მისი ხალხების შესახებ სწავლების ამოსავალ თემად.

დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლების მიზანს წარმოადგენს კომპეტენციების განვითარების ხელშეწყობა სამ სფეროში: მოცემულ თავში, ამ კომპეტენციების განვითარების თვალსაზრისით, შედეგი სურათი გვაქვს:

კომპეტენცია		
... პოლიტიკური ანალიზი და განსჯა	... მეთოდის გამოყენება	... პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღება და მოქმედება
**	**	***

დამხმარე ინსტრუმენტები

წინამდებარე თავში გამოიყენება ქვევით მოცემული ინსტრუმენტები, მოსწავლეთათვის განკუთვნილი დამხმარე ინსტრუმენტებიდან. მასწავლებელმა უნდა გადაწყვიტოს, სჭირდება თუ არა ყველა მოსწავლეს ან ზოგიერთ მოსწავლეს დამატებითი ინსტრუქციები, მოცემული ინსტრუმენტებით სარგებლობასთან დაკავშირებით.

x	ინფორმაციის მოძიება ბიბლიოთეკებში
x	ინფორმაციის მოძიება ინტერნეტში
0	ინტერვიუებისა და კვლევების წარმართვა
0	გამოსახულებებისა და სურათების ინტერპრეტირება
0	გონებრივი ვიზუალიზაცია/წარმოსახვა
0	პოსტერების შექმნა
0	გამოფენების მოწყობა
x	პრეზენტაციების დაგეგმვა და გამართვა
0	პრეზენტაციების გამართვა სლაიდების და PowerPoint-ის პროგრამის თანხლებით
0	საგაზეთო სტატიების დაწერა
x	წარმოდგენების გამართვა
0	დებატების წარმოება

თავი 2: მრავალფეროვნება და პლურალიზმი

ევროპა ჩემი სახლია

რა ევროპული ელემენტები ფიგურირებს მოსწავლეების ყოველდღიურ ცხოვრებაში?

გაკვეთილის თემა	სწავლის მიზნები	მოსწავლის ამოცანა	რესურსები	მეთოდები
გაკვეთილი 1: რას წარმოადგენს ევროპა?	მოსწავლეები ავლენენ საკუთარ ცოდნას ევროპის შესახებ და აღმოაჩენენ, თუ რა წარმოადგენს აქვთ მათ ევროპის შესახებ.	მოსწავლეები მუშაობენ ევროპის რუკაზე. ისინი მიუთითებენ, საიდან არიან წარმოშობით, რუკაზე დააქვთ ქალაქები და ქვეყნები, რომლებიც იციან, სად მდებარეობს და, აგრეთვე, დროშები და ის მნიშვნელოვანი ელემენტები, რომლის შესახებაც ისინი ფლობენ ინფორმაციას.	მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლების ასლები მასზე დატანილი ევროპის რუკითა და ქვეყნების საზღვრების კონტურებით, ფანქრები, წებო, მაკრატლები, ატლასი, წიგნები, ინტერნეტი (თუ ამის საშუალება არსებობს).	დამოუკიდებელი სამუშაო და ჯგუფური სამუშაო, საერთო საკლასო განხილვა.
გაკვეთილი 2: ევროპა ჩემი სახლია (ფიზიკური რუკა I)	მოსწავლეები აწყობენ გათამაშებას და სიმბოლურად გამოსახავენ ევროპას სკოლის სათამაშო მოედანზე. მოსწავლეები ახდენენ მანძილისა და სიახლოვის შეცნობას.	მოსწავლეები აწყობენ გათამაშებას და სკოლის სათამაშო მოედანზე ევროპის წარმოსახვით რუკას გამოსახავენ. ისინი ადგენენ ქვეყნებისა და საზღვრების განლაგებას. მოსწავლეები მიუთითებენ ადგილს, საიდანაც ისინი არიან წარმოშობით.	მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლების ასლები, მათზე დატანილი შესავსები მოდელის სახით წარმოდგენილი ევროპის რუკით, ფერადი ქაღალდის ფურცლები, ატლასი,	წყვილებში მუშაობა და ჯგუფებში მუშაობა.
გაკვეთილი 3: ევროპა ჩემი სახლია (ფიზიკური რუკა II)	მოსწავლეები აცნობიერებენ ევროპის კონტინენტის განსხვავებულ მახასიათებლებს. ისინი ეცნობიან სივრცითი დამოკიდებულების აღქმას, ადგენენ რა, თუ საიდან არიან	რუკაზე საზღვრებისა და ქვეყნების დატანის შემდეგ, მოსწავლეებს ფიზიკურ რუკაზე დააქვთ რელიეფის მახასიათებლები, მდინარეები, მთები და სხვა მნიშვნელოვანი რელიეფური მახასიათებლები.	მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლების ასლები მათზე დატანილი შესავსები მოდელის სახით წარმოდგენილი ევროპის რუკით, ლურჯი ფერის მასალა (ქაღალდის ფურცლები, ქოვილის	წყვილებში მუშაობა და ჯგუფებში მუშაობა.

	წარმოშობით.	სამუშაოს დასრულების შემდეგ, მოსწავლეების მიერ შედგენილ რუკას მოსწავლეები უღებენ სურათს.	ნაჭრები და ა.შ.), რუკაზე მდინარეების დასატანად ფერადი მასალა (ქაღალდის ფურცლები, ქსოვილის ნაჭრები და ა.შ.), რუკაზე მთებისა და რელიეფის დასატანად, ატლასი, ფოტოაპარატი.	
გაკვეთილი 4: ევროპელები ერთმანეთისაგან განსხვავებული და თანასწორნი არიან	საერთო საკლასო განხილვისას, მოსწავლეები აცნობიერებენ ევროპის განსხვავებულ მახასიათებლებს. მოსწავლეები მსჯელობენ იმის შესახებ, რომ ევროპის ხალხებს ბევრი საერთო აქვთ, მაგრამ ამავდროულად ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან.	მოსწავლეები ათვალთვლებენ ფიზიკური რუკის ფოტოს. მასწავლებელი იწვევს მათ სასაუბროდ და მოსწავლეები განიხილავენ მსგავსებებსა და განსხვავებებს ა) გეოგრაფიის თვალსაზრისით, ბ) სოციალური თვალსაზრისით. მოსწავლეები განიხილავენ ევროპის ფარგლებს შიგნით არსებულ სოციალურ განსხვავებებს და ცდილობენ, გამოიხატონ საერთო ენა, დიალოგის საწარმოებლად და გზები, ურთიერთგაგების მისაღწევად.	ფიზიკური რუკის ფოტო, ქვეყნების სურათები, დაფა ან ფლიჩარტი, ქაღალდის ფურცლები.	საერთო საკლასო განხილვა, ჯგუფური სამუშაო.

გაკვეთილი 1

რას წარმოადგენს ევროპა?

რა ვიცი ევროპის შესახებ

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები ავლენენ საკუთარ ცოდნას ევროპის შესახებ და აღმოაჩენენ, თუ რა წარმოადგენს აქვთ მათ ევროპის შესახებ.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები მუშაობენ ევროპის რუკაზე. ისინი მიუთითებენ, საიდან არიან წარმოშობით, რუკაზე დააქვთ ქალაქები და ქვეყნები, რომლებიც იციან, სად მდებარეობს და, აგრეთვე, დროშები და ის მნიშვნელოვანი ელემენტები, რომლის შესახებაც ისინი ფლობენ ინფორმაციას.
რესურსები	მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლების ასლები, მასზე დატანილი ევროპის რუკითა და ქვეყნების საზღვრების კონტურებით, ფანქრები, წებო, მაკრატლები, ატლასი, წიგნები, ინტერნეტი (თუ ამის საშუალება არსებობს).
მეთოდები	დამოუკიდებელი სამუშაო და ჯგუფური სამუშაო, საერთო საკლასო განხილვა.

გაკვეთილის აღწერა

მოსწავლეებს ურიგდებათ ევროპის შესავსები რუკის ნაბეჭდი ასლები (რეკომენდებულია A3 ფორმატის ფურცლებზე დაბეჭდილი). მათი ამოცანა მდგომარეობს იმ ცოდნის გააქტიურებაში, რომლებსაც ისინი უკვე ფლობენ ევროპის შესახებ. მოსწავლეები მუშაობას იწყებენ რუკის ქვემოთ მოცემულ კითხვებზე პასუხების გაცემით.

ამის შემდეგ მასწავლებელი მათ ურიგებს სამუშაო ფურცლებს, რომლებიც შეიცავს ინფორმაციას ევროპის ქვეყნებისა და დედაქალაქების, სახელმწიფო დროშების, მდინარეების, მთებისა და რელიეფის შესახებ). მოსწავლეები მუშაობენ მასალაზე და, ამავდროულად, მათ ეძლევათ საშუალება, ინფორმაცია მოიძიონ სხვა რესურსების

გამოყენებითაც, რომლებიც ხელმისაწვდომია მათთვის საკლასო გარემოში (ინტერნეტი, ატლასი, წიგნები და სხვ.).

მოსწავლეების მიერ შედგენილი, დასრულებული ევროპის რუკები გამოიფინება საკლასო ოთახის კედელზე.

საშინაო დავალების სახით, მოსწავლეებმა უნდა აირჩიონ ევროპის ერთი ქვეყანა და მოიპოვონ ინფორმაცია მასზე. მათ მიერ შერჩეულ ევროპის ქვეყანაზე მასალა უნდა მოამზადონ მე-2 გაკვეთილისათვის. მათ, ასევე, შეუძლიათ, შეარჩიონ პარტნიორი, ვისთან ერთადაც იმუშავენ შემდეგ გაკვეთილზე. იდეალურ შემთხვევაში, პარტნიორებად უმჯობესია შევარჩიოთ მოსწავლეები, რომლებიც ერთმანეთის მეზობლად მდებარე ქვეყნებს ირჩევენ.

გაკვეთილი 2

ევროპა ჩემი სახლია (ფიზიკური რუკა I)

ევროპის ქვეყნები

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები აწყობენ გათამაშებას და სიმბოლურად გამოსახავენ ევროპას სკოლის სათამაშო მოედანზე. მოსწავლეები შეეცდებიან მანძილისა და სიახლოვის შეცნობას.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები აწყობენ გათამაშებას და სკოლის სათამაშო მოედანზე ევროპის წარმოსახვით რუკას გამოსახავენ. ისინი ადგენენ ქვეყნებისა და საზღვრების განლაგებას. მოსწავლეები მიუთითებენ ადგილს, საიდანაც ისინი არიან წარმოშობით.
რესურსები	მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლების ასლები მათზე დატანილი, შესავსები მოდელის სახით წარმოდგენილი ევროპის რუკით, ფერადი ქაღალდის ფურცლები, ატლასი,
მეთოდები	წყვილებში მუშაობა და ჯგუფებში მუშაობა.

ინფორმაცია

ტერმინი „ფიზიკური რუკა“ გამოიყენება ორი მნიშვნელობით. პირველი მნიშვნელობით, იგი ასახავს რუკას, გეოგრაფიულ კონტექსტში, რომელზეც გამოსახულია მახასიათებლები, როგორცაა მთები, მდინარეები, ტბები, ზღვები, ოკეანეები და სხვა პერმანენტული გეოგრაფიული მახასიათებლები. მეორე მნიშვნელობით, ტერმინი „ფიზიკური რუკა“, გენეტიკურ კონტექსტში, ასახავს დნმ-ის განსხვავებას ორ გენს შორის და გენების წყვილს შორის შედარებას ეყრდნობა, რითაც იგი განსხვავდება გენეტიკური რუკისაგან.

წინამდებარე თავში, რომელიც ევროპას ეძღვნება, ტერმინი „ფიზიკური რუკა“ გამოყენებულია კარტოგრაფიული მნიშვნელობით და აგრეთვე მას ძალიან აქტიური

დატვირთვა ექნება, ვინაიდან მოსწავლეების ერთ-ერთ დავალებას ფიზიკური რუკის გათამაშება შეადგენს. დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებისათვის ამგვარი აქტივობა გაამარტივებს მათი მხრიდან სივრცითი დამოკიდებულების, საზღვრების ცნების, მდინარეების სიგრძისა და მთების სიმაღლის აღქმას. აგრეთვე, ეს დაეხმარება მოსწავლეებს, გაერკვნენ ევროპის კონტინენტზე თანაცხოვრების სოციალურ ასპექტებში. ქვეყნების „შენებისა“ და შემდეგ, მათ მიერ შექმნილ ამ ტერიტორიებზე დგომით მოსწავლეებს ეძლევათ საშუალება, ფიზიკურად შეიგრძნონ საკუთარი მეზობლები, ტერიტორიის საზღვრები და ბარიერები, როგორცაა უცხო ენა, კულტურა და ქვეყნებს შორის არსებული სხვა განსხვავებები. „ცოცხალი“ ფიზიკური რუკის შექმნის კონცეფცია მჭიდროდ უკავშირდება კეთებისა და კონკრეტული გამოცდილების საშუალებით სწავლის ასპექტებს.

გაკვეთილის აღწერა

მოსწავლეები მუშაობენ წყვილებში იმ ქვეყნებზე, რომელთა შესახებაც მათ მოძიებული აქვთ ინფორმაცია (საშინაო დავალების სახით, რომელიც მათ წინა, 1-ლი გაკვეთილის დასასრულს მიიღეს). გაკვეთილზე უნდა წარმოადგინონ მათ მიერ შესწავლილი ქვეყნის შესახებ მოპოვებული როგორც ვიზუალური, ასევე, ვერბალური ინფორმაცია. მოსწავლეებს გაკვეთილზე მოაქვთ მათ მიერ შედგენილი რუკებიც.

მთელი კლასის მოსწავლეები თავს იყრიან სკოლის სათამაშო მოედანზე. მასწავლებელი აძლევს დავალებას, „ააშენონ“ ევროპის ფიზიკური რუკა, ყველა ხელმისაწვდომი მასალის გამოყენებით. თითო ქვეყნის „შენების“ საქმეში ჩართულია ორ-ორი მოსწავლე. მასწავლებელი განსაზღვრავს რუკის ფარგლებს, იმ ტერიტორიის მონიშვნით, რომელზეც მოსწავლეებმა უნდა იმუშაონ.

ამის შემდეგ, მოსწავლეები იწყებენ ქვეყნების საზღვრების „შენებას“, აუცილებელია, დაცული იყოს ქვეყნების ადგილმდებარეობა, რომ მეზობელი ქვეყნები ერთმანეთის გვერდით „აშენდეს“. საზღვრების დადების შემდგომ მოსწავლეებმა უნდა

განსაზღვრონ ქვეყნების საზღვრებს შიგნით დედაქალაქების ადგილმდებარეობა და დროშების ჩამაგრებით აღნიშნონ ისინი, მათ მიერ შექმნილ რუკაზე.

მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები დაასრულებენ აღნიშნულ საქმიანობას, ისინი უნდა ჩადგნენ მათ მიერ „აშენებული“ ქვეყნების საზღვრების შიგნით და აწარმოონ დიალოგი მეზობელი ქვეყნის „მობინადრე“ მოსწავლესთან. მათ ერთმანეთს უნდა გაუზიარონ ქვეყნის შესახებ მოძიებული ინფორმაცია. შესაძლებელია, წარმოიქმნას შეუმჩნეველი ბარიერები, მაგალითად, როგორცაა უცხო ენაზე საუბარი. მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები ერთმანეთს გაუზიარებენ ინფორმაციას მათ მიერ შესწავლილი ქვეყნის შესახებ, ყოველმა მოსწავლემ უნდა შეძლოს, ორიოდ სიტყვა წარმოთქვას „მისი“ ქვეყნის ენაზე. დიალოგის დანარჩენი ნაწილი მოსწავლეების მშობლიურ ენაზე უნდა წარიმართოს. მოსწავლეებმა რაც შეიძლება მეტი უნდა ისაუბრონ თავიანთ პარტნიორებთან „მეზობელი ქვეყნიდან“.

გაკვეთილი 3

ევროპა ჩემი სახლია (ფიზიკური რუკა II)

ევროპის მდინარეები, მთები და რელიეფი

სწავლის მიზნები	მოსწავლეები აცნობიერებენ ევროპის კონტინენტის განსხვავებულ მახასიათებლებს. ისინი ეცნობიან სივრცითი დამოკიდებულების აღქმას, ადგენენ რა, თუ საიდან არიან წარმოშობით.
მოსწავლის ამოცანა	რუკაზე საზღვრებისა და ქვეყნების დატანის შემდეგ, მოსწავლეებს ფიზიკურ რუკაზე დააქვთ რელიეფის მახასიათებლები, მდინარეები, მთები და სხვა მნიშვნელოვანი რელიეფური მახასიათებლები. სამუშაოს დასრულების შემდეგ, მოსწავლეების მიერ შედგენილ რუკას მოსწავლეები უღებენ სურათს.
რესურსები	მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი სამუშაო ფურცლების ასლები მათზე დატანილი, შესავსები მოდელის სახით წარმოდგენილი ევროპის რუკით, ლურჯი ფერის მასალა (ქაღალდის ფურცლები, ქსოვილის ნაჭრები და ა.შ.), რუკაზე მდინარეების დასატანად, ფერადი მასალა (ქაღალდის ფურცლები, ქსოვილის ნაჭრები და ა.შ.), რუკაზე მთებისა და რელიეფის დასატანად, ატლასი, ფოტოაპარატი.
მეთოდები	წყვილებში მუშაობა და ჯგუფებში მუშაობა.

გაკვეთილის აღწერა

მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები განსაზღვრავენ ევროპის ქვეყნებსა და მათ დედაქალაქებსა და დროშებს, მათ ამოცანას, შექმნილ რუკაზე მდინარეების, მთებისა და სხვა რელიეფური მახასიათებლების დატანა წარმოადგენს. ამ პროცესში ყველა „ქვეყნის წარმომადგენელი“ მოსწავლე ვერ მიიღებს მონაწილეობას, ვინაიდან ძირითადი მდინარეები, მთების ქედები და სხვ. ყველა ქვეყანაზე არ გადის.

იმისათვის, რომ პროცესში ყველა მოსწავლე იყოს ჩართული, მასწავლებელმა შეიძლება მიიღოს გადაწყვეტილება ახალი ჯგუფების შექმნის თაობაზე ან უზრუნველყოს იმ მოსწავლეების ჩართვა სხვა სამუშაოებში, რომლებმაც უკვე დაასრულეს სამუშაო.

მოსწავლეებს უნდა ჰქონდეთ სხვადასხვა მასალის გამოყენების საშუალება, როგორცაა ქსოვილები, ქაღალდის ფურცლები და სხვ. რათა რუკაზე დაიტანონ მდინარეები და სხვა გეოგრაფიული მახასიათებლები.

მოსწავლეებს ფიზიკურ რუკაზე სხვა მახასიათებლების დატანაც შეუძლიათ, მაგრამ ეს ნებაყოფლობითი უნდა იყოს. მოსწავლეებმა თავად უნდა მიიღონ გადაწყვეტილება ამის თაობაზე; ეს ასევე განპირობებულია იმ ინფორმაციით, რომლის მოპოვებაც მოსწავლეებმა შეძლეს ქვეყნების შესახებ, საშინაო დავალების სახით შესრულებული ქვეყნების კვლევის დროს (მაგალითად, საკვებ პროდუქტზე, ცნობილ ადამიანებზე და ა.შ.).

ფიზიკური რუკის შექმნის შემდეგ, მოსწავლეებმა ფოტოსურათზე უნდა აღბეჭდონ საკუთარი ნამუშევარი, საუკეთესო შემთხვევაში, სასურველია ფიზიკური რუკის ფოტოგრაფირება ორჯერ, ერთხელ მოსწავლეების თანდასწრებით, რომლებიც „საკუთარი“ ქვეყნის ტერიტორიაზე დგანან და მეორედ - მოსწავლეების გარეშე, სადაც რუკაზე დატანილი მდინარეები, მთები და სხვა გეოგრაფიული მახასიათებლები კარგად გამოჩნდება.

გაკვეთილი 4

ევროპელები ერთმანეთისაგან განსხვავებულნი და თანასწორნი არიან
რა გვაქვს საერთო და რით განვსხვავდებით

სწავლის მიზნები	საერთო საკლასო განხილვისას, მოსწავლეები აცნობიერებენ ევროპის განსხვავებულ მახასიათებლებს. მოსწავლეები მსჯელობენ იმის შესახებ, რომ ევროპის ხალხებს ბევრი საერთო აქვთ, მაგრამ, ამავდროულად, ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან.
მოსწავლის ამოცანა	მოსწავლეები ათვალთვალებენ ფიზიკური რუკის ფოტოს. მასწავლებელი იწვევს მათ სასაუბროდ და მოსწავლეები განიხილავენ მსგავსებებსა და განსხვავებებს ა) გეოგრაფიის თვალსაზრისით, ბ) სოციალური თვალსაზრისით. მოსწავლეები განიხილავენ ევროპის ფარგლებს შიგნით არსებულ სოციალურ განსხვავებებს და ცდილობენ, გამონახონ საერთო ენა, დიალოგის საწარმოებლად და გზები, ურთიერთგაგების მისაღწევად.
რესურსები	ფიზიკური რუკის ფოტო, ქვეყნების სურათები, დაფა ან ფლიპჩარტი, ქალაქის ფურცლები.
მეთოდები	საერთო საკლასო განხილვა, ჯგუფური სამუშაო.

გაკვეთილის აღწერა

მოსწავლეები სხდებიან წრეზე. მასწავლებელი მათ საშუალებას აძლევს, დაათვალიერონ ფოტოები, რომლებიც მათ საკუთარი ძალებით შექმნილ ფიზიკურ რუკას გადაუღეს. მოსწავლეთა ამოცანას წარმოადგენს ფოტოებზე დაკვირვებით იპოვონ ქვეყნებს შორის მსგავსებები და განსხვავებები. მათ უნდა სცადონ, პასუხი გასცენ შემდეგი ტიპის კითხვებს:

— ევროპის რომელ ნაწილშია მაღალი მთები?

- რომელია ევროპის ყველაზე გრძელი მდინარეები?
- რომელ ქვეყნებს აქვთ მსგავსი რელიეფი?
- რომელ ქვეყნებში მეტყველებენ ერთსა და იმავე ენაზე?
- რომელი ქვეყნებია განლაგებული ერთი და იმავე ზღვის ნაპირებზე?

მოსწავლეები იყენებენ ქვეყნების დახასიათებას ინფორმაციის მოსაპოვებლად. მათ მიერ შერჩეულ ქვეყანაზე მართავენ პრეზენტაციას ან წარმოდგენას.

მეორე ეტაპზე, მოსწავლეებს შემოაქვს კითხვები, რომლებიც საფუძვლად უნდა დაედოს მოსწავლეების მიერ წარმოებულ ახალ დისკუსიას. ბუნებრივი და გეოგრაფიული მსგავსებებისა და განსხვავებების გარდა, ევროპას სხვა მახასიათებლებიც გააჩნია, რომელთა შედარებაც შესაძლებელია, მაგალითად, სოციალური ასპექტები ან მოვლენები, როგორცაა მცდარი წარმოდგენები. მოსწავლელი სტიმულს აძლევს მოსწავლეებს, რათა მათ თავისუფლად გამოთქვან, თუ რას ფიქრობენ ევროპის მასშტაბით სოციალურ ასპექტებში არსებული განსხვავებების შესახებ, საშუალებას აძლევს რა მათ, უპასუხონ შემდეგი ტიპის კითხვებს:

- არის ევროპაში მდიდარი და ღარიბი ქვეყნები? რომელი ქვეყნებია მდიდარი? რომელი ქვეყნებია ღარიბი?
- არის ევროპაში ისეთი ქვეყნები, სადაც ცხოვრება, სხვა ქვეყნებთან შედარებით, რთულია? რა განაპირობებს ამ ქვეყნებში ცხოვრების სირთულეს?
- რატომ ტოვებენ საკუთარ ქვეყანას ადამიანები და გადადიან საცხოვრებლად სხვა ქვეყნებში? ამის რა მიზეზები შეიძლება არსებობდეს?

მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები გამოთქვამენ მოსაზრებებს ევროპის ქვეყნებს შორის არა გეოგრაფიული მსგავსებებისა და განსხვავებების შესახებ, ისინი უნდა გადანაწილდნენ ოთხ-ოთხი მოსწავლისაგან შემდგარ ჯგუფებში; ჯგუფის წევრები მსჯელობენ იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება ევროპის ქვეყნებს შორის არსებული სოციალური განსხვავებების აღმოფხვრა ისე, რომ არ დაირღვეს ეროვნული თვითშეგრძნება და საფუძველი ჩაეყაროს კულტურათშორის დიალოგს. მოსწავლეთა ჯგუფებმა ამ პრობლემის გადაჭრის გზები უნდა გამოიხატონ, საკუთარი

მოსაზრებების შესახებ ქალაქის ფურცლებზე გააკეთონ ჩანაწერები და გააცნონ კლასს. შემდეგ მოსწავლეებმა ფურცლები, რომლებზეც მათი მოსაზრებებია დატანილი, ფიზიკური რუკის ფოტოების გვერდით უნდა გააკრან (რაც ხელს უწყობს ვიზუალიზაციის პროცესს).